

รูปแบบที่เหมาะสมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ในการหนุนเสริมขับเคลื่อนหุ้นส่วนทางสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหาฝุ่นควันจังหวัดเชียงใหม่

The Appropriate Model of Chiang Mai Provincial Administrative Organization for Supporting Social Partners to Prevent and Solve Smoke Problem in Chiang Mai Province

แสงดาว กองใจ

สมคิด แก้วทิพย์, เฉลิมชัย ปัญญาดี, บงกชมาศ เอกเอี่ยม

Saengdao Kongjai

Somkit Keawtip, Chalermchai Panyadee, Bongkochmas Ekiem

วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

School of Administrative Studies, Maejo University

Corresponding Author, E – mail : starkongjai@gmail.com

บทนำ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาบทบาทการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ในการทำหน้าที่หนุนเสริมขับเคลื่อนหุ้นส่วนทางสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันจังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ในการหนุนเสริมขับเคลื่อนหุ้นส่วนทางสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันจังหวัดเชียงใหม่ โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ตัวแทนหรือผู้นำกลุ่มจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ในจังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาพบว่า 1) บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการบูรณาการขับเคลื่อนเครือข่ายหุ้นส่วนทางสังคมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันของ โดยการเปิดศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหามอกควันและไฟป่าทำหน้าที่เป็นศูนย์บัญชาการและศูนย์ข้อมูลข่าวสารของจังหวัดเชียงใหม่ จัดประชุมเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ สร้างความร่วมมือกับท้องถิ่นในการจัดการและแก้ไขปัญหามอกควันอย่างยั่งยืน มีการสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากร และสถานที่ มีการวางแผนมีการทำงานอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้

มีการจัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับฝุ่นควันทุกปี ทั้งนี้ยังได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยได้ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ จัดโครงการสัมมนาทางวิชาการ โครงการฝึกอบรม วรรณคดีประชาสัมพันธ์ ปลุกต้นไม้เพิ่มพื้นที่สีเขียว

2) รูปแบบที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาฝุ่นควัน คือ เน้นการบริหารจัดการที่สร้างการมีส่วนร่วมจากภาคประชาสังคมให้มากขึ้น มีการหนุนเสริมและขับเคลื่อนหุ้นส่วนทางสังคม โดยบูรณาการกับภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพหลักและเป็นหน่วยงานประสานงานให้กับท้องถิ่น และมีการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร และสถานที่ อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : หุ้นส่วนทางสังคม, องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่, การป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควัน

Abstract

This objective of this qualitative study were to :1) investigate operational roles of and Chiang Mai Provincial Administrative organization for supporting social partners to prevent and solve smog problem in Chiang Mai Provincial and 2) develop an appropriate from of Chiang Mai Provincial Administrative Organization for supporting social partners to prevent and solve smog the problems. Key informants in this study consisted of representative of public and private agencies and civil society. All of them were knowledgeable about the smog problem solving problem and prevention. Findings showed that Chiang Mai Provincial Administrative organization played roles in the social partner support which included

1) Chiang Mai Provincial Administrative Organization has integrated driven social partner network to prevent and solve the problem of smoke dust. by opening an operation center to prevent and solve the problem of smog and forest fires to act as the command center and information center of Chiang Mai Organize a meeting to prepare for the situation Build cooperation with local communities in managing and solving the problem of smoke pollution in a

sustainable way. There is support for budgets, personnel and locations. There is a plan for working with transparency and accountability. There is a budget allocated for smoke dust every year. It also promotes participation in both the public, private and civil society sectors. by working with various agencies Organize academic seminars training program public relations campaign Plant trees, add green spaces, etc.

2) The Appropriate Model Chiang Mai Provincial Administrative Organization Emphasis on management that creates greater participation from civil society. Social partnerships are encouraged and driven. by integrating with the public, private and civil society sectors Acting as the main host and liaison for the locality and continually supports the budget, materials, equipment, personnel and places

Keywords : Social partner, Chiang Mai Provincial Administrative organization, Smog problem

บทนำ

ปัญหาฝุ่นควันในประเทศไทย เกิดขึ้นสะสมมานานมากกว่า 10 ปีส่วนใหญ่พบในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ จากรายงานของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (2563) สถานการณ์ฝุ่นควันภาคเหนือตั้งแต่ปี 2558 – 2563 พบค่าฝุ่น PM 2.5 สูงเกินค่ามาตรฐาน ในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ – เมษายน ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และการจราจร ปัญหาฝุ่นควันของจังหวัดเชียงใหม่ มีสาเหตุมาจากปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัญหาสภาพภูมิอากาศ สภาพภูมิประเทศ และปัญหาในเขตป่า ได้แก่ ปัญหาไฟป่า การลักลอบเผาป่า การเผาในที่โล่ง อีกทั้งยังมีฝุ่นควันจากการคมนาคมขนส่ง ก่อสร้าง และโรงงานอุตสาหกรรม (ธัญพร บัวทอง, 2562: 3)

ในฐานะที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่เป็นหน่วยงานท้องถิ่นขนาดใหญ่ มีเครือข่ายกว้างขวางและครอบคลุมพื้นที่โดยมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและผู้บริหารอยู่กับประชาชนที่เผชิญปัญหา อีกทั้งนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญแก่การให้หลักประกันขั้นพื้นฐานของบริการสาธารณะของรัฐธรรมาภิบาลมีความมั่นคงในชีวิตและ

ประชาชนมีความสุข สอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ. 2561- 2564) (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่, 2563: ก) แผนพัฒนาพัฒนาระดับต่าง ๆ ทั้งแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2574) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงนโยบายของรัฐบาลซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ได้พยายามดำเนินการตามนโยบายภายใต้วิสัยทัศน์ขององค์กร คือมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวเชียงใหม่ ด้วยการให้บริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ

การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันที่ผ่านมา องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ได้พยายามบูรณาการร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานในภาครัฐ และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง ดังจะเห็นได้จากรายงานการวิจัยโครงการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี พ.ศ. 2562 (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่, 2562 : 161) กล่าวไว้ว่า ควรสร้างความร่วมมือกับภาคประชาสังคม ในการขับเคลื่อนนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่สู่ภาคปฏิบัติเพื่อเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนรวมถึงประชาสัมพันธ์องค์กรให้ประชาชนรับทราบบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ มากขึ้น (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่, 2562 : 162) กล่าวไว้ว่า ควรพัฒนาโครงการที่กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตระหนักรู้ถึงภัยพิบัติ การป้องกัน การเตรียมตัวรองรับ และการเอาตัวรอดในภาวะฉุกเฉินโดยเฉพาะปัญหาเร่งด่วนอย่างเช่นปัญหาฝุ่นควัน ซึ่งควรดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวเพราะเป็นรูปแบบสำคัญในการสร้างความรับผิดชอบร่วมของภาคประชาสังคมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันอย่างยั่งยืน

หลังสถานการณ์ไฟป่าและฝุ่นควันภาคเหนือปี พ.ศ. 2563 ที่รุนแรงเริ่มคลี่คลายลง ภาครัฐและภาคประชาสังคมร่วมกันถอดบทเรียน เพื่อหาแนวทางในการบริหารจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นอีกในอนาคต โดยได้ข้อสรุปทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการในพื้นที่ คือ 1) การป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและฝุ่นควัน จะต้องมีความต่อเนื่อง แม้ว่าสถานการณ์จะผ่านพ้นไปแล้ว ก็ต้องเตรียมพร้อมวางแผน และกำหนดมาตรการทั้งระยะสั้น และระยะยาว เพื่อแก้ไขปัญหาให้หมดไปโดยเร็วและยั่งยืน 2) จัดชุดพิทักษ์ป่าประจำหมู่บ้าน ในหมู่บ้านเสี่ยงไฟป่าของ 9 จังหวัดภาคเหนือตอนบน เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่าและสนับสนุนการดับไฟป่า 3) ให้มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมถึง

อุปกรณ์เครื่องมือที่เพียงพอสำหรับการปฏิบัติการดับไฟป่า การอนุรักษ์ป่าและการบริหารจัดการเชื้อเพลิง 4) ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบหลัก และให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้การสนับสนุน 5) จังหวัดและหน่วยงานส่วนกลางต้องทำให้ประชาชนรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องฝุ่นควัน 6) เปลี่ยนผู้มีพฤติกรรมเผาป่าและบุกรุกทำลายป่า ให้เป็นเครือข่ายดูแลรักษาป่า 7. ร่วมมือกับอาเซียน แก้ไขปัญหาฝุ่นควันข้ามแดนอย่างยั่งยืน (ประวิตร วงษ์สุวรรณ, 2563 อ้างใน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2563: 4)

ภาครัฐและภาคประชาสังคม ร่วมกันถอดบทเรียนหาแนวทางในการบริหารจัดการปัญหา โดยได้นำข้อสรุปจาก 3 กลุ่มย่อยที่มีทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและตัวแทนภาคประชาสังคม มาจัดทำร่างแผนงานการป้องกันและแก้ปัญหาฝุ่นควันภาคเหนืออย่างยั่งยืน ในการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสรุปผลและถอดบทเรียน (After Action Review : AAR) การป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือปี 2563 วันที่ 19 – 21 พฤษภาคม 2563 ณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งในระดับนโยบาย ได้มีการระบุถึงการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการสถานการณ์ไฟป่าและฝุ่นควันตั้งแต่ระดับชาติลงมาถึงระดับอำเภอ และที่สำคัญคือ การจัดองค์กรในระดับท้องถิ่นเพื่อให้มีหน้าที่รับผิดชอบสถานการณ์ในพื้นที่โดยตรง และทำงานร่วมกับหน่วยงานส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรมป่าไม้(ถอดบทเรียนไฟป่าภาคเหนือ I Green Pulse, 2563: ออนไลน์)

การแก้ไขปัญหาฝุ่นควันจังหวัดเชียงใหม่ จะประสบผลสำเร็จได้นั้น ประชาชนทุกคนต้องร่วมด้วยช่วยกันทุกภาคส่วน เพราะปัญหาฝุ่นเป็นปัญหาสาธารณะเราทุกคนต้องพึ่งตระหนัก และช่วยกันปลูกฝังสร้างจิตสำนึกสร้างทัศนคติในมีส่วนร่วม และร่วมบูรณาการในการทำงานสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง โดยนำแนวคิดหุ้นส่วนทางสังคมมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทพื้นที่ และนำหลักบริหารจัดการที่เหมาะสมมาใช้กับงาน มีการพัฒนาระบบเศรษฐกิจไปพร้อม ๆ หน่วยงานภาคเอกชนและภาคประชาสังคมควรที่จะเข้ามาร่วมวางแผน ร่วมกำหนดนโยบายกับภาครัฐ ทั้งนี้ มาตรการในการป้องกันและแก้ปัญหาและแผนการทำงานต้องมีความชัดเจน โดยทำเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นคำสั่งที่เป็นทางการที่สำคัญที่สุดจะต้องมีหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพเป็นหน่วยงานกลางในการทำหน้าที่ให้ข้อมูลที่ถูกต้องรวดเร็ว สามารถเชื่อมต่อในการประสานงานกับเครือข่ายและมีเจ้าหน้าที่พร้อมทำงานตลอดเวลา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ในการทำหน้าที่หนุนเสริมขับเคลื่อนหุ้นส่วนทางสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควัน จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ในการหนุนเสริมขับเคลื่อนหุ้นส่วนทางสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันจังหวัดเชียงใหม่

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเป็นข้อมูลปฐมภูมิที่ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ได้แก่

1) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม 2) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม 3) การสัมภาษณ์เชิงลึก 4) การจัดอภิปรายสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้ให้ข้อมูลคือผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหาฝุ่นควันและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ผู้นำท้องถิ่น ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ นักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญและบุคคลสำคัญในองค์กรผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจากองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันจังหวัดเชียงใหม่ โดยกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านปฐมภูมิของการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในเหตุการณ์หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการ กิจกรรมการดำเนินงาน การประชุม และการร่วมเวทีแลกเปลี่ยนแนวคิดในการแก้ปัญหาฝุ่นควัน ซึ่งการเข้าไปมีส่วนร่วมนี้ มีทั้งแบบมีส่วนร่วมโดยไม่สมบูรณ์ และแบบไม่สมบูรณ์ ช่วงที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึก การเก็บข้อมูลเชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญการเก็บข้อมูลเชิงลึกเป็นการใช้เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพในการดึงข้อมูลสำคัญที่ไม่สามารถเก็บหรือกำหนดในแบบคำถามโดยใช้การสัมภาษณ์เป็นหลักการศึกษาข้อมูลเชิงลึกเป็นวิธีการพูดคุยที่เป็นธรรมชาติ ช่วงที่ 3 การสนทนากลุ่ม (Focus groups discussion) เพื่อร่วมกันพิจารณาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น พร้อมทั้งเสนอแนวทางพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ในการหนุนเสริมขับเคลื่อนหุ้นส่วนทางสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันจังหวัดเชียงใหม่ ในวันที่ 8 ตุลาคม 2564 โดยประชุมผ่านระบบวิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์ ใช้โปรแกรม Zoom ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญรวมทั้ง

มีประสบการณ์เกี่ยวกับฝุ่นควัน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 11 คนเพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกในประเด็น บทบาทการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ในการทำหน้าที่หนุนเสริมขับเคลื่อนหุ้นส่วนทางสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันจังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการศึกษาจากองค์กรที่ดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันจังหวัดเชียงใหม่ และช่วงที่ 4 สรุปผลการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์เนื้อหา เป็นการประมวลภาพรวมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ศึกษา โดยนำเอาข้อมูลมาจัดเรียงตามลำดับเนื้อหาสาระและจำแนกจัดหมวดหมู่ออกเป็นระบบ ทั้งนี้ ได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลจากข้อความบรรยายที่ได้จากการสังเกตการณ์ สัมภาษณ์ และการจดบันทึก และทำการวิเคราะห์โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Chantavanich,2013)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยรูปแบบที่เหมาะสมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ในการหนุนเสริมขับเคลื่อนหุ้นส่วนทางสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันจังหวัดเชียงใหม่ในการเก็บรวบรวมบทบาทการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูล จาก ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ แผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ รายงานการวิจัยโครงการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี พ.ศ. 2562 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี จากงานเขียน หนังสือ เอกสาร และงานวิจัย ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ในจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้และเกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันจังหวัดเชียงใหม่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 57 ราย ได้แก่ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับฝุ่นควัน จากองค์ภาครัฐ ได้แก่ เจ้าหน้าที่จากกรมป่าไม้ เจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ เจ้าหน้าที่จากกรมที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ เจ้าหน้าที่จากกรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ข้าราชการจากส่วนภูมิภาค ได้แก่ รองผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบล เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ภาคเอกชน ได้แก่ หน่วยงานเอกชน บริษัท ห้างร้านภาคประชาสังคม ได้แก่ หน่วยงานภาคประชาสังคม เช่น สภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มูลนิธิ ภาควิชาการรวบรวมข้อมูลใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม/ไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) บทบาทการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ในการทำหน้าที่หนุนเสริม ขับเคลื่อนหุ้นส่วนทางสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกได้ออกเป็น 3 ด้าน

1.1) การขับเคลื่อนเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ได้เปิดศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2562 ในการทำหน้าที่เป็นศูนย์บัญชาการและศูนย์ข้อมูลข่าวสารของจังหวัดเชียงใหม่ โดยทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสารกับชุมชนและประชาชนเพื่อให้พี่น้องประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเพียงพอผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งการแจ้งข้อมูลข่าวสารจากผู้นำชุมชนในการประชุมประจำเดือน การแจกเอกสาร แผ่นพับ ป้ายประชาสัมพันธ์ วิทยู หอกระจายข่าว ทีวีท้องถิ่น อินเทอร์เน็ตนอกจากนั้นยังมีศูนย์อำนวยการเพื่อให้ประชาชนสามารถแจ้งเหตุขอความช่วยเหลือหรือขอข้อมูลต่าง ๆ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสาร จัดประชุมเตรียมความพร้อมเพื่อบูรณาการขับเคลื่อนร่วมกับทุกภาคส่วน โดยได้ประสานความร่วมมือระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากภาคธุรกิจการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในการฟื้นฟูและกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยว เพื่อขับเคลื่อนความร่วมมือกับท้องถิ่น ดังจะเห็นที่ผ่านมามีได้หารือและพยายามขับเคลื่อนเพื่อหาแนวทางความร่วมมือกับท้องถิ่นในการจัดการและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันอย่างยั่งยืน โดยการจัดโครงการสัมมนาทางวิชาการการขับเคลื่อนความร่วมมือกับท้องถิ่นในการป้องกัน และแก้ไขปัญหา ป่าไม้ ที่ดิน ไฟป่า และฝุ่นควันจังหวัดเชียงใหม่ พร้อมให้แนวทางขับเคลื่อนความร่วมมือกับท้องถิ่นในการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 210 แห่ง ของจังหวัดเชียงใหม่ เข้าร่วมการสัมมนาฯ โดยมีสำนักงานกองทุน

สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับ 9 ภาควิชาสภามหาวิทยาลัยภาคเหนือ เพื่อผลักดันข้อเสนอการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควัน อย่างเป็นรูปธรรม ให้เกิดความร่วมมือสร้างความรู้ความตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหามลพิษทางอากาศและฝุ่นควันในเขตภาคเหนือ เพื่อให้เกิดแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันเชิงบูรณาการในระดับภูมิภาค

1.2) การสนับสนุนทรัพยากร ที่ผ่านมามีพบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่จึงได้ มีการสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากร และสถานที่ มีการวางแผนมีการทำงานอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่มีการจัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับฝุ่นควัน โดยได้ร่วมบูรณาการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้วันที่ 30 มีนาคม 2563 ในการประชุมนายอำเภอ หัวหน้าส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในกระทรวงมหาดไทย องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ได้มอบเงินอุดหนุน จำนวน 5 ล้านบาทผ่านทางนายอำเภอ เพื่อมอบต่อไปยังหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการและเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการ บูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM 2.5 และสนับสนุนการปฏิบัติงานของแต่ละพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่, 2563) อีกทั้งยังได้มีการสนับสนุนงบประมาณ กำลังคน วัสดุ อุปกรณ์ ให้หน่วยที่เกี่ยวข้อง เช่น สาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ องค์การภาคประชาสังคม มูลนิธิป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและฝุ่นควันจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ศูนย์ปฏิบัติการได้มีการประสานงานโดยผ่านระบบออนไลน์ โดยมีผู้มากประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมคอย กำกับดูแลในการทำงาน รวมทั้งได้มีการวางแผนร่วมกับหน่วยงาน องค์การภาคีเครือข่ายทุกพื้นที่ในจังหวัดเชียงใหม่ สภาองค์กรชุมชน และหน่วยงาน NGO ในปี 2563 อบจ.ชม. มีผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เข้าร่วมประชุมร่วมกับคณะกรรมการและคณะทำงานการป้องกันแก้ไขปัญหาไฟป่าและฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM 2.5 จังหวัดเชียงใหม่เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ไฟป่าและฝุ่นละออง ซึ่งในการประชุมได้อำนวยความสะดวกด้านสถานที่ให้กับคณะทำงาน ได้ใช้หอประชุม 80 พรรษา ของอบจ.ชม. โดยร่วมกับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงใหม่ มูลนิธิเพื่อลมหายใจเชียงใหม่คณะทำงานแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเอกชน คณะกรรมการอำนวยการสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชมรมผู้สื่อข่าวจังหวัดเชียงใหม่ ในวันที่ 11 กันยายน 2563 ได้มีการมอบเครื่องตรวจวัดคุณภาพอากาศ (PM2.5) ให้แก่หน่วยงานภาครัฐและเอกชน จำนวน 130 หน่วยงาน ประกอบด้วย สถานีตำรวจภูธร ที่ว่าการอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลประจำอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล สภาหอการค้าโรงเรียนในพื้นที่

จังหวัดเชียงใหม่และการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ได้ทราบค่าฝุ่นละอองในอากาศแบบเรียลไทม์

1.3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควัน โดยได้ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ จัดโครงการสัมมนาทางวิชาการ โครงการฝึกอบรม อบรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ปลุกต้นไม้มเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเพิ่มความชุ่มชื้นและเพิ่มออกซิเจนในชั้นบรรยากาศ โดยมีการอนุรักษ์ต้นไม้ใหญ่ ต้นยางนา ถนนสายต้นยางนา (เชียงใหม่ - ลำพูน) ทำฝายชะลอน้ำ เป็นนาร่องดำเนินการสร้างฝายชะลอน้ำ โดยกระจายในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ประกอบด้วย กรมอุทยานแห่งชาติ ดอยสุเทพ - ปุย และจะกระจายในพื้นที่ 5 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอแม่แตง อำเภอแมริม อำเภอสะเมิง อำเภอดอยสะเก็ด และอำเภอหางดง องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ (2563)แจกหน้ากากอนามัยในให้ความรู้เกี่ยวกับฝุ่นควันให้กับประชาชน และจัดทำวีดิทัศน์เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกในการแก้ไขปัญหาฝุ่นควัน มีการจัดกิจกรรม จัดโครงการอบรม จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงาน เกี่ยวกับงานป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควัน การบริหารจัดการเชื้อเพลิงชีวมวลในระดับพื้นที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ จัดโครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนได้ตระหนักถึงผลกระทบจากฝุ่นควันตลอดถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและการป้องกันตัวเองให้ปลอดภัยจากฝุ่นละออง ทั้งนี้ยังได้ร่วมจัดทำแนวกันไฟป่าเปียกโดยการปลูกต้นกล้วยในพื้นที่ อำเภอกัลยาณิวัฒนา เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหาฝุ่นควันและไฟป่า การจัดการปัญหาไฟป่าและฝุ่นควันด้วยระบบดิจิทัล สร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการป้องกันแก้ไขปัญหาฝุ่นควันและไฟป่า และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ได้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสรุปผลและถอดบทเรียนภายหลังการปฏิบัติงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2563 ณ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทา อ.แม่ออน จ.เชียงใหม่ โดยมีผู้นำชุมชนตำบลทาเหนือ- ตำบลแม่ทา สส.สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน กรมป่าไม้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ นักวิชาการด้านกฎหมาย คณบดีนิติศาสตร์ ม.เชียงใหม่ สภาลมหายใจเชียงใหม่ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และมูลนิธิส่งเสริมการออกแบบอนาคตประเทศไทย ร่วมลงนาม MOU และพูดคุยแลกเปลี่ยน หาแนวทางการสนับสนุนการบริหารจัดการไฟป่า ซึ่งได้นำข้อสรุปมาเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือที่เหมาะสม มีการเตรียมความพร้อม วางแผน

และกำหนดมาตรการ ทั้งระยะสั้น และระยะยาว เพื่อให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่า และสนับสนุนการดับไฟป่า ให้มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมถึงอุปกรณ์เครื่องมือที่เพียงพอ สำหรับการปฏิบัติการดับไฟป่าการอนุรักษ์ป่า การบริหารจัดการเชื้อเพลิง และการติดตามสถานการณ์ไฟป่าและหมอกควัน องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ (2563)

อภิปรายผล

1) การขับเคลื่อนเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันขององค์การบริหารส่วน ได้มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า ตั้งแต่ปี 17 ตุลาคม 2562 ซึ่งเป็นศูนย์ปฏิบัติการและศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ โดยพยายามให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการทำงาน ในการทำงานแก้ไขปัญหาฝุ่นควัน สอดคล้องกับงานวิจัย เรื่องแนวทางการแก้ปัญหาฝุ่นควัน สำหรับจังหวัดเชียงใหม่ ของณัฐกร วิทิตานนท์ (2555 : 2) และโครงการวิจัยสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนในการแก้ปัญหาวิกฤตฝุ่นควัน คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้เสนอแนวทางการแก้ปัญหาทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ ความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาฝุ่นควันของเมืองเชียงใหม่ ทั้งนี้ ตัวขับเคลื่อนสำคัญในการแก้ปัญหาฝุ่นควัน ได้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล

2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ได้ให้การสนับสนุนทรัพยากร บุคลากร งบประมาณ สถานที่ การป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันจะประสบผลสำเร็จได้ต้องมีการบริหารจัดการที่เหมาะสม องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับทรัพยากร และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรมากที่สุด ทั้งนี้ รัฐบาลที่รวมศูนย์อำนาจจะต้องถอยไปเป็นผู้สนับสนุนและช่วยเหลือในสิ่งที่ท้องถิ่นไม่สามารถทำได้เท่านั้น รัฐควรใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้ชาวบ้านมาใช้แก้ปัญหาอย่างจริงจัง โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัจจารีย์ เชื้อยัง (2553: 1) ที่พบว่า วิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วคือการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับโทษและผลกระทบที่เกิดจากหมอกควันโดยการทำแผ่นพับเสียงตามสาย วิชชุชุมชน รณรงค์ และการใช้รถประชาสัมพันธ์ออกให้ความรู้ในช่วงที่เกิดวิกฤตปัญหาหมอกควัน

3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน รัฐบาลได้บรรจุการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควัน ไว้ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2558 – 2577 โดยมีเป้าหมาย คือการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควัน Cohen and Uphoff (1980) เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมเป็น 4 แบบ คือ (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการของการตัดสินใจประการแรกสุด คือการกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญ จากนั้นเลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผนและการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานตามโครงการนั้นจะได้มาจากคำถามที่ว่า ใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์โดยวิธีใด เช่น การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหารงาน การประสานงานและการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น (3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและคุณภาพแล้วยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มผลประโยชน์ของโครงการนี้ รวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลในสังคม (4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตคือความเห็น ความชอบ และความคาดหวัง ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มได้ รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ การร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การร่วมแสดงความคิดเห็น การร่วมวางแผนดำเนินงาน การร่วมดำเนินการ/ปฏิบัติการและการร่วมติดตามผลการดำเนินงาน ซึ่งสามารถสรุปและอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้ การร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนแบบสื่อสารทางเดียว แต่ก็เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องฝุ่นควันรู้ถึงสาเหตุผลกระทบและมาตรการที่เกี่ยวข้องผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ สื่อวิทยุ ทีวีท้องถิ่น เอกสารแผ่นพับ อินเทอร์เน็ต การจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและการไปดูงานที่ศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องฝุ่นควัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นและมาตรการที่เกี่ยวข้อง โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ รสสุคนธ์ วงศ์แสนคำ (2550) พบว่าประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ มีความตระหนักต่อมลพิษทางอากาศและมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการปัญหาฝุ่นควัน ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จคือการให้ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก หน้าที่ในการจัดการดูแล

และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศควรเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนในสังคม

องค์ความรู้จากการวิจัย

รูปแบบที่เหมาะสมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ในการหนุนเสริมขับเคลื่อนหุ้นส่วนทางสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันจังหวัดเชียงใหม่

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ควรเน้นการบริหารจัดการที่สร้างการมีส่วนร่วมจากภาคประชาสังคมให้มากขึ้น โดยมีสร้างการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ที่ผ่านมาการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีระเบียบ กฎหมายและการกำกับดูแลจากภาครัฐมากมาย ท้องถิ่นต้องพึ่งพาราชการส่วนกลาง โดยเฉพาะงบประมาณในการขับเคลื่อน ทำให้ภาคประชาสังคมมีบทบาทในการนำเสนอกิจกรรมหรือเข้าร่วมโครงการน้อยมาก

2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ควรมีการบูรณาขับเคลื่อนหุ้นส่วนทางสังคม รวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันจังหวัดเชียงใหม่ โดยการการหนุนเสริมและขับเคลื่อนหุ้นส่วนทางสังคม เพราะแนวคิดหุ้นส่วนทางสังคมทำให้ประหยัดงบประมาณระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ข้อดีหรือประโยชน์ของแนวคิดการเป็นนี้คือมุ่งประหยัดและลดงบประมาณของภาครัฐในการจัดการบริการสาธารณะ ในปัจจุบันแนวคิดนี้ถูกนำมาใช้ในหลายกิจกรรมสาธารณะระดับโลก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มประสิทธิภาพ การทำงาน รวมถึงการเพิ่มความรับผิดชอบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ควรทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพหลักและเป็นหน่วยงานประสานงาน ในการทำหน้าที่หนุนเสริมขับเคลื่อนหุ้นส่วนทางสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ได้มีขับเคลื่อนตั้งแต่การกำหนดนโยบายการบริหารงาน แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ จัดทำโครงการ กิจกรรม มีการบริหารจัดการและบูรณาการร่วมกับหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม อีกทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันที่ผ่านมาได้มีการผลักดันและขับเคลื่อนหุ้นส่วนทางสังคม โดยการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร และสถานที่ ทั้งนี้ยังได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและบูรณาการร่วมกับหน่วยงานทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาฝุ่นควัน และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ในปี 2563

พบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่มีความพร้อมในการทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพและเป็นหน่วยงานประสานงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควัน

สรุป

1) การป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันจะต้องมีความต่อเนื่อง แม้ว่าสถานการณ์จะผ่านพ้นไปแล้วก็ต้องเตรียมพร้อมทุกสถานการณ์ ต้องมีการวางแผน และกำหนดมาตรการทั้งแผนระยะสั้น และแผนระยะยาว เพื่อแก้ไขปัญหาให้หมดไปโดยเร็วและยั่งยืน ทั้งนี้ในการบริหารจัดการจะต้องมี การวางแผน การจัดระเบียบ การอำนวยความสะดวก และการควบคุม

2) มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม มีการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะกรรมการไฟฟ้า และฝุ่นควันระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับอำเภอการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควัน มีการบูรณาการร่วมมือและการประสานงานที่มีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานในภาครัฐ และภาคองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีการประสานงานด้านนโยบาย การวางแผน และการกำหนดวิธีการทำงานร่วมกันอย่างเป็นทางการ ทั้งในระดับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ นอกจากนั้นควร

สนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม เพราะคนในพื้นที่จะมีความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและรู้ถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รูปแบบการการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควันการมีส่วนร่วมเป็นส่วนสำคัญในการการทำให้กิจกรรมให้ประสบความสำเร็จเนื่องจากการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณเองมีส่วนร่วมในการที่จะทำกิจกรรมนั้น ๆ ให้ประสบความสำเร็จ

3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะที่เป็นหน่วยงานท้องถิ่นขนาดใหญ่ มีเครือข่ายกว้างขวางและครอบคลุมพื้นที่โดยมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและผู้บริหารอยู่กับประชาชนที่เผชิญปัญหา อีกทั้งในหน่วยงานมีความพร้อมด้านทรัพยากร และต้องเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม ควรมีการจัดหาและสนับสนุนงบประมาณอัตราค่าจ้าง วัสดุ อุปกรณ์ ยานพาหนะ และสถานที่ ในการช่วยเหลือป้องกันแก้ไขปัญหาฝุ่นควันอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม

4) องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่มีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ โดยการพัฒนาหน่วยงานต้นแบบที่ดีในการบริหารจัดการโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อนำมาเป็นแบบอย่างและเป็นแนวทางปฏิบัติ ในการทำงาน หากประสบความสำเร็จ ควรมีการขยายผลสู่ชุมชนท้องถิ่นอื่น อีกทั้งควรมีการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่เป็นผู้สนับสนุนงบประมาณและค่าใช้จ่าย

บรรณานุกรม

- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (2563). **รายงานการเกิดไฟป่าและจุดความร้อนของแต่ละภาคในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภายใต้หัวข้อการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันอย่างยั่งยืน 21 พฤษภาคม สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 จังหวัดเชียงใหม่ <http://newweb.mnre.go.th/th/news/detail/60889>
- ณัฐกร วิทิตานนท์. (2555). (20 มีนาคม). การกระจายอำนาจที่ไม่เพียงพอ: บทเรียนจากวิกฤติฝุ่นควันภาคเหนือตอนบน. ประชาไท. แหล่งที่มา <http://prachatai.com/journal/2012/0339739>.
- พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2562
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549
- รสสุคนธ์ วงศ์แสนคำ. (2550). การจัดการมลพิษทางอากาศของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโท. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุภักจารย์ ธี้อย่าง. (2553). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วและประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นควัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่.(2562). **แผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ. 2561- 2564) เพิ่มเติมครั้งที่ 6 ประจำปีงบประมาณ 2562**. อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่. (2563). **เว็บไซต์ประชาสัมพันธ์องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่**. แหล่งที่มา. <https://l.facebook.com/l.php?u=http%3A%2F%2Fwww.chiangmaipao.go.th>

Cohen, A. R. & Uphoff, N. 1980. **Effective behavior in organizations**. New York : Richard D. Irwin Inc.